

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853

APARE SAPTAMANAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Sibiu

Str. Șaguna 8

Andrei Șaguna

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni
125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. —
Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe

se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu,
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se
refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiilor

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică
de mai multe ori se dă rabatul convenit.

Abonamentele și inserțiunile

se adresează **Administrației** ziarului Telegraful
Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Protopopul Ioan Moța

(=) Se cuvine, pe dreptate, să prăznuim și dela acest loc pe vajnicul luptător de odinioară, părintele *Ioan Moța*, astăzi vigurosul protoiereu, care a dovedit, timp de aproape o jumătate de veac, fără alai și fără sgomot, în cea mai discretă umbră, o uimitoare activitate gazetărească și profesională în viața publică ardeleană.

Mai rar scriitor poporan, care să izbutească a răscoli interesul cultural, în mijlocul masselor țărănești, pentru slova românească bună și sănătoasă, și să le povățuească, în șirul lung al anilor, cu atâta energie și înțelepciune biruitoare de orice decepții.

Condeii sprinten și neobosit al părintelui Ioan Moța a slujit hrană spirituală cetitorului ardelean în cele mai răspândite foi ale vremii, cum erau mai de mult: *Tribuna*, *Foia Poporului*, *Revista Orăștiei*, *Libertatea* și *Foia Interesantă* — în parte întemeiate de el însuși, — ear mai în urmă în *Lumina Satelor* împreună cu *Libertatea*.

Căutând și găsind adăpost în scrisul acestor foi, deschizătoare de orizonturi nouă, părintele Moța cu o largă înțelegere a căutat să primenească patriarhala atmosferă a satelor noastre, în deosebi firește a celor mai apropiate de Orăștie, dar și de pe întreg pământul Ardealului și Banatului, — o muncă săvârșită dărz și cu drag, pe care, pusă pe alt teren, n'a întrerupt-o nici astăzi.

Nefiind om al compromisurilor și al afacerilor, în cursul activității sale de «agitor» naționalist trebuie să facă de vreme cunoștință și cu procesele de presă, și cu năprăznicia renumită a *închisorii* ungare, — fapte care i-au sporit în grabă numărul prietenilor și al admiratorilor în toată țara.

Pe timpul marelui război, autoritățile ungurești cu atât mai vârtos își înăspresc măsurile împotriva «agitorului», — care apoi în primăvara anului 1917 este trimis, de guvernul român, în misiune patriotică la America. Propagandistul trece prin Rusia, peste Iaponia, Hawaii cu Honolulu la Sanfrancisco, la Washington, *Cleveland*, orașul cu mulți români, unde două luni de zile tipărește *Libertatea* cu *Foia Interesantă*... Intreg drumul acesta, bogat în întâmplări, și înapoierea peste Pacific, peste Siberia la Petrograd și de aici în Basarabia, este înfățișat în vii culori pe paginile interesantei cărți acum apărute, sub numele de: „42 de ani de gazetărie”, de *Pr. Ioan Moța*, Orăștie, 1935.

Reținem, din notele biografice ale sărbătoritului, următoarele date: Ioan Moța e născut în comuna Mada din județul Hunedoara, la

anul 1869. Urmează studiile în Seminarul nostru teologic din Sibiu, și, terminându-le cu laudă, este ales preot în românescul orășel al Orăștiei, unde astăzi slujește ca protoiereu și se bucură de întreaga cinste și considerație a enoriașilor săi.

A colaborat la întâia publicație pentru satele noastre, la *Foia Poporului*, care era gazeta Partidului Național Român, scrisă pe seama poporului român din Transilvania, Banat și Crișana. Scria, la această foaie, chiar dela primul ei număr,

— apărut în 1 Ianuar 1893, — tinărul Ioan Moța era pe atunci student teolog în anul al treilea al Seminarului teologic din Sibiu. A lucrat, vreme de un an (în 1898 și 1899) și în redacția ziarului nostru, de unde s'a înapoiat la parohia sa din Orăștie. —

Din partea noastră aducem strălucitei figuri de apostol al ideii naționale, precum și neobositului lucrător în via Domnului, prinsoșul dragostei noastre frățești, însoțită de dorința ca mila și bunătatea Celui Atotputernic să-i ajute, să-și depene mai departe firul laborioasei vieți, sănătos și în bucurie ne tulburată!

Incercare despre teofanii

V
(Sfârșit)

Dar chiar dacă știința n'a fixat încă într'un mod definitiv criteriile de cari vorbim — dată fiind încă marea obscuritate a acestui teren — totuși la anumite cazuri în parte se pot vedea destul de clar indiciile nesubiectivității imaginii. Iar imaginea ce a avut-o Petru Lupu este, cum am văzut înainte, una din acestea. Și întrucât toate imaginile din categoria aceasta se prezintă ca știri cât mai adecvate despre o realitate efectivă, n'avem nici un motiv să nu credem că și imaginea avută de Petru Lupu e o știre cât mai adecvată despre realitatea a cărei expresie se prezintă: Dumnezeu.

Dar indiciul cel mai puternic despre originea nesubiectivă a acestei imagini, este perfectă ei aparență de consistență extrasubiectivă. Pe ce cale și-a luat însă un astfel de caracter imaginea aceasta? Iar în legătură cu acest răspuns trebuie să dăm unul și la întrebarea: pe ce cale și-a format Dumnezeu, ca mod de arătare lui Petru Lupu, imaginea sub care i s'a arătat? Se înțelege că un răspuns sigur nu se poate da la aceste întrebări. Sau s'ar putea da mai multe răspunsuri.

Unul din ele ar putea fi următorul: Persoana dumnezească și-a adaos lucrarea Sa la funcțiunea subconștientă creatoare de imagini a lui Petru Lupu influențând-o pe aceea să formeze, folosindu-se de materialul de percepții și de imagini din subconștientul lui Petru Lupu, o imagine vizuală și auditivă — și prin aceasta inteligibilă — cât mai potrivită cu ceace voia să-i descopere Dumnezeu. Astfel s'ar confirma ceea ce spune dl profesor Dr. G. Marinescu în cuvintele citate mai înainte despre o intuiție, o vedere a divinității prin inconștientul dinamic. Dar trebuie să accentuăm că în această întâlnire a inconștientului dinamic cu Dumnezeu, inițiativa o are Dumnezeu, atât prin aceea că se coboară de se face sesizabil de sufletul omenesc cât

și prin aceea că se adaoage imaginației creatoare, adecă puterii de sesizare a sufletului, stimulând-o și ajutând-o să prindă obiectul acestei cunoașteri într'o imagine cât poate mai adecvată cu el. Ba suntem înclinați să spunem că în aceste momente puterea imaginativă a omului e suspendată cu totul, substituindu-i-se lucrarea dumnezească ca organ de percepere, cu ajutorul materialului imaginativ din om, a lui Dumnezeu. Numai așa s'ar putea explica suficient sentimentul de totală neparticipare a puterilor tale omenești la formarea vedeniei, un sentiment mai accentuat cu mult ca la apariția în conștiință a altor imagini telepatice, pe cari e sigur că nu le formăm noi. E mai accentuat acest sentiment de neparticipare chiar și ca la produsele delirante, întrucât suntem conștii că la ideile fixe anterioare, prin care se pregătesc vedeniile halucinatorii, contribuim și noi cu ceva. Petru Lupu însă n'a anticipat prin vreo imagine obsedantă, vedenia ce a avut-o. Aceasta am dovedit-o la locul său. La el s'a întâmplat această arătare cu totul surprinzător, dintr'o dată și chiar împotriva voii lui. Admițând această totală substituție a imaginației omenești — funcțiune de cunoaștere a domeniului intelectual și spiritual — prin lucrarea dumnezească, confirmăm și luminăm cuvintele sf. Grigorie Palama citate mai la începutul acestui articol, că nu omul este cel care vede pe Dumnezeu în experiențele mistice, ci Dumnezeu se vede pe sine însuș, vede omul prin duhul lui Dumnezeu. În modul acesta am avea să înțelegem dintr'o latură nouă ceace cer toți misticii drept condiție pentru vederea lui Dumnezeu: încetarea oricărei activități intelectuale, imaginative, precum și încetarea oricărei pasiuni. «Căci această unire a celor îndumnezeiți cu lumina de sus se întâmplă în vreme ce încetează orice activitate intelectuală, cum zice marea Dionisie. (Aci Sf. Grigorie Pa-

lama citează din marele teoretician al misticei ortodoxe, Pseudo-Dionisie Areopagitul, *Patrologia Graeca*, t. III, col. 1001). Ea nu e o aflare a lui Dumnezeu cu ajutorul cauzalității, sau al analogiei, căci atunci am avea de a face cu o lucrare a minții; ea se întâmplă după suspendarea (*κατ' ἀφαίρεσιν*) oricărei idei, fără ca ea însăși să conștie în această suspendare. Dacă această unire ar fi numai o astfel de suspendare, atunci ar sta în puterea noastră. Nu e deci numai înlăturare, suspendare și negație privirea aceasta, ci unire și îndumnezeire, produsă prin harul lui Dumnezeu în chip tainic și ascuns, după înlăturarea impresiunilor de jos, sau mai bine zis după încetarea activității minții». (Op. c. 40).

Dumnezeu, străbătând cu lucrarea Sa în sufletul lui Petru Lupu, și-a constituit din materialul găsit în el o imagine cât mai potrivită, în cadrul aceluși material, cu atitudinea în care a voit să se descopere oamenilor. Imaginea este, cum am desvoltat mai la începutul studiului, forma necesară în care apar în conștiință realitățile spirituale. Dacă ideile trebuie să devină imagini când intră în conștiință, cu atât mai mult mi se pare cu au să ni se reveleze ca atare, într'un mod mai manifest și mai plauzibil, persoanele lumii spirituale, pentru că o persoană are prin natura ei un caracter ipostatic, de independentă, vie și detașată existență chiar și atunci când pătrunde în spiritul nostru. Detașarea aceasta de spiritul nostru, în cadrul lui, precum și viața acesta independentă mi se pare că însemnează, pentru conștiința celui ce o sesizează, o imagine. Iar persoanele lumii spirituale fiind după puterea, după influința lor, de grade diferite, constituind o ierarhie, mi se pare că această deosebire dintre ele, această ierarhie a lor, ar putea-o experia acela în al cărui câmp de conștiință ar pătrunde în același timp mai multe persoane de acelea, așa cum experiem în conștiință varietatea de persoane omenești ce ne înconjoară. Deosebirile acestea ce le-ar face între diferitele persoane ale lumii spirituale cel ce le experiază, este încă un fel de precizare a lor, un fel de prindere a lor în imagini. Intenția cu care pătrund ele în conștiința noastră, misiunea ce o au către noi, sunt iarăși elemente cari intră în constituirea imaginilor lor.

Intre persoanele lumii spirituale și imaginile prin care ni se revelează — mai ales imagini de persoană omenească — este o aderență intrinsecă, nu o legătură accidentală. La fel între persoanele dumnezești și imaginile de om. Dacă spiritul omenesc, străbătând în lumea materială și atașându-și-o, o polarizează pe aceasta în mod necesar în forma trupului omenesc, oare spiritul dumnezeesc care e modelul celui omenesc, n'are și El în Sine, ca un fel de virtualitate, tenziunea spre imaginea de om, atunci când vrea să-și facă mai plauzibilă prezența? Dacă diferitele funcțiuni ale

spiritului omenesc îndată ce vor să se sădească în materie, clădesc această materie în organele cunoscute, pentru a se manifesta prin ele în lumea văzută, imaginea aceasta văzută nu e cuprinsă entelechial în spiritul omenesc și, în oarecare senz, și în cel dumnezeesc, al cărui chip e cel omenesc? Ceeace face spiritul omenesc în urma înclinației sale firești în curs de câțivazeci de ani, nu ar putea face, cu o deosebită preferință, când vrea să-și facă evidentă prezența, Spiritul dumnezeesc într-o clipă? E doar o deosebite de durată. Cred că putem spune că Dumnezeu, atunci când vrea să se reveleze într'un mod care să nu mai lase îndoeli despre arătarea Sa, se arată mai firesc ca om. Înaintând în sufletul omenesc, în acest magazin și laborator de imagini, să zicem în această «materie», Dumnezeu aprinde o imagine, actualizând o înclinație a ființei Sale. Imaginea de persoană omenescă în general este forma oarecum firească în care apare Dumnezeu. Detaliile în cari se îmbracă această imagine omenescă generală, într'o revelație sau alta, depind apoi atât de intenția cu care se revelează de fiecare dată Dumnezeu, cât și de «materie» de imagini în care străbate și din care își formează, transfigurând-o, o imagine Sieși. Detaliul de om bătrân apare adeseori, întrucât în materialul de imagine lansată calitatea și deci, lucrarea de Părinte al tuturor. «Moșul» văzut de Petrance Lupu are privirea aspră, deoarece Dumnezeu a vrut să-și manifeste nemulțumirea Sa cu viața actuală a oamenilor, anticipând în această severitate, asprimea cu care va întâmpina pe cei răi la Judecata din urmă. Părul alb, luminos, în care a apărut acoperit până jos și care a format pentru atâția un pretext de ironii este hlamida majestoasă de împărat (majestosul nu apare în haină scurtă, care arată o fire zglobie sau ușuratică), pe care Petrance Lupu a exprimat-o cum a putut. Ce ar zice ceice se scandalisează de imaginea atât de plină de senz cu care s'a arătat Dumnezeu lui Petrance Lupu, dacă ar cunoaște imaginile cu mult mai stranii sub cari s'a arătat Dumnezeu adeseori în Sf. Scriptură? Afară de aceea, ca toți cari s'au învrednicit de asemenea vederi, Petrance Lupu nu pretinde că poate reda exact ceace a văzut, ci numai aproximativ și folosește, de aceea, adeseori particula «ca». «De aceea se atârnă de cele mai multeori la aceste descrieri particula ca, prin

care se caută o asemănare, fiindcă vederea e negrăită și mai presus de orice nume» (Sfântul Grig. Palama, op. c. 28).

Imaginea ce a avut-o Petrance Lupu a apărut ca exterioră lui și plasată într'un peisagiu fizic. Acest caracter a putut fi dat de Dumnezeu imaginii Sale prin aceea că lucrarea Sa, adaosă ca un plus de forță spiritului lui Petrance Lupu, a străbătut până la nervul optic și auditiv influențându-le în așa fel ca să vadă mai vie, mai concretă imaginea și să o audă nu numai mintal, cum ni se întâmplă adeseori să auzim de dinăuntru, ci sonor. Noi ne dăm seama că există o mare deosebire între imaginile sau reprezentările din noi și intuițiile sau percepțiile actuale ale obiectelor externe. Ce ajută conștiinței noastre să constate această deosebire? că unele sunt derivate de noi, altele independente de noi, exterioare? «Intenzitatea și ordinea diferitelor reacțiuni care se înșiră între aparatul senzitiv extern și pătura cerebrală» spune dl Rădulescu-Motru (Psihologie, 1923, pag. 123). Plusul acesta de intenzitate în nervii percepțivi trebuie să se datorească unui stimulent mai energic pe care-l exercită imaginea care vine din exterior, prin aceea că e mai vie, mai palpabilă, cu o realitate mai mare. Acest stimulent mai energic l-a putut exercita și imaginea din urmă ce a văzut-o Petrance Lupu, în marea ei realitate și vioiciuni. Imaginea aceasta, atingând nervii din el s'a descărcat în aceștia o energie nouă care i-a făcut să reacționeze așa cum reacționează în fața imaginilor exterioare, văzând o imagine independentă și auzind cuvintele dela ea. Că din spirit vin impulsuri și adaosuri de energie în organele trupului, e un fapt asupra căruia nu mai trebuie să insistăm. Energia aceasta nouă poate confirma ceace spune Sf. Grigorie Palama într'un citat dela începutul acestui studiu, că nu prin puterea naturală a ochilor privesc sfinții vedeniile cerești, căci atunci le ar vedea orice om, ci printr'o putere nouă ce vine dela Duhul Sfânt.

Și imaginile halucinației morbide se produc poate printr'o extraordinară stimulare a nervilor percepțivi, dar încordarea aceasta la ei e ceva bolnăvicos, așa cum toată vioiciunea mișcărilor din trupul bolnavului nu e un fenomen de sănătate, ci de morbitate, încordarea disperatului înainte de prăbușire. Pe când la cel ce se învrednicește de vedenii sfinte, acest

surplus de forțe în nervii săi nu e ceva morbid, obositor, ci ceva natural, liniștit, având ca urmare nu o scădere ci o înmulțire fără sforțări a energiilor sale psihice. Energia aceasta nouă, prin care nervii percepțivi fac pe cineva să dea imaginilor fără obiect material ceea ce orice om dă numai imaginilor cu suport material, e ceva atât de important încât ea nu poate proveni din cadrul ființei omenesci decât ca un simptom al unei boale grave, urmând după ea deslănțuirea boalei. Când însă nu se manifestă în legătură cu acest fenomen nici un semn de boală, e dovadă că avem de a face cu o forță din afară de cadrele ființei omenesci.

Dar dacă am numit caracterul exterior al imaginii divine ceva aparent, prin aceasta nu am înțeles că în exterior nu e nimic din ceace reprezintă ea ca realitate, ci numai că nu e în afară un obiect material de tipul acesta. Puterile spiritului străbat prin trup în lumea exterioară. Gândurile unei persoane, chiar nerostite, străbat uneori la persoanele din jur. Sentimentele cuiva la fel. Voința unei persoane se impune prin concentrare asupra vietăților și obiectelor încunjurătoare. Oarecum în jurul unei persoane plutește rețeaua forțelor sale spirituale. Marele plus de putere spirituală, care e puterea dumnezească,

a străbătut cu siguranță prin trupul lui Petrance Lupu în exterior, umplând locul din jurul lui. Spiritul nostru este imaterial, dar puterile lui, lucrările lui izbucnesc la suprafață în și asupra celor materiale. La fel și Spiritul dumnezeiesc. Întru cât puterea dumnezeiască a străbătut în magazin și laboratorul de imagini din sufletul lui Petrance Lupu, a sintetizat acolo o imagine. Dar puterea aceasta, care-și dovedea mai convingător și mai clar prezența în imagine, a umplut toată ființa și toată împrejurimea lui Petrance Lupu. Imaginea însăși nu am putea-o plasa într'un punct fix, căci nu putem face acest lucru nici cu imaginile noastre. Dar cu siguranță că ea a fost și dealungul nervilor percepțivi, până la punctul lor exterior, reprezentând până acolo puterea dumnezeiască. Puterea divină putea lucra arfel asupra lui Petrance Lupu nu numai din interior, ci și din exterior. În orice caz e absurd să izolezi spiritul de materie, închizându-l într'o celulă din lăuntru cum face protestantismul cu sectele lui.

Precum se vede, nu există nimic care să ne împiedece de-a crede că Petrance Lupu a văzut pe Dumnezeu. Vedenia lui întrunește toate criteriile teofaniei.

(Ultimele trei părți ale studiului au fost reproduse din «Gândirea» dela 1 Ianuar c.)
Dr. D. Stăniloae

Unificarea religioasă

Multe au fost mijloacele prin cari au căutat să ne nimicească opresorii noștri de până eri. Dar nici unul n'a egalat actul de rafinată măiestrie vaticano-austriacă dela 1700 care se știa că va iniția un proces de mereu crescândă desbinare spirituală în sânul poporului român, o sfărâmare a unității lui mai întâi numai exterioară, iar cu timpul tot mai adânc ființială.

Norocul a fost că poporul n'a putut fi smuls din credința lui strămoșească cu toate caraghioasele opințeli ale atâtor «reverendissimi» desrădăcinați și cu toată avalanșa de persecuțiuni cumplite, deslănțuită asupra poporului nostru la cererea sinistrilor «păstorii» ai Blajului.

Rămas fără conducători spirituali — căci aceștia se vânduseră pentru un blid de linte — poporul a rezistat martiric, fără nici o armă lumească, în fața tuturor armelor de viclenie, de foc și de sabie, doar cu arma con-

vingerii lui tari care nu era de vânzare. Am înscris astfel în istoria noastră un secol și jumătate de eroică și cutremurătoare mucenicie religioasă-tărănească, dovada definitivă că nu suntem un neam de nevolnici sau de ușuratici, ci un neam profund religios și gata să-și pecetluiască cu sângele propriei vieți convingerile sale religioase.

Un popor sărac, luptând cu toate forțele lumii: cu stăpânitorii lui politici, cu Vaticanul niciodată saturat de sânge, cu șefii lui spirituali prin cari se legitima intervenția sabiei și-a temniței în viața obiditului popor, — a rămas până la urmă biruitor.

Căci înzadar au înmatriculat fiscalii Vaticanului prin diverse viclenii și asmuțări unele sate românești în condica lor; acele sate sau fragmente de sate au rămas și mai departe în viața lor religioasă anterioară, în in-

* FOIȘOARA *

„Pedagogie creștină ortodoxă“

Preotul Mihail Bulacu, docent universitar, profesor la seminarul pedagogic universitar din București: *Pedagogie creștină ortodoxă*, București 1935, pg. 571. Prețul Lei 200.

„Viața cea după Duh“ despre care vorbește Apostolul, neamurilor se deșteaptă la noi din zi în zi tot mai mult, suflul ei cald, dătător de „viață nouă“ trezește, văzând cu ochii, tot mai multe suflete amorțite de „suflarea morții“ abătută asupra noastră. Sefea sufletească, curentul unei noi vieți „spiritualizate“ s'a ivit și își caută o alvie potrivită. Curentul vieții a ieșit din alvia veche, una nouă nu-și poate forma, iar drumul la cea veche l-a pierdut.

Acest strigăt de alarmă l-a auzit, între alții, și învățatul părinte profesor M. Bulacu, care prin numeroasele lui servicii de de până acum și mai în urmă prin voluminosul său studiu: „Pedagogie creștină ortodoxă“ întinde o mână de ajutor tuturor cari însetează după „adevăr și viață“ dovedind, cu prisosință, că Isus ofera viața adevărată, răspunzând tuturor acelor cari-L

„strigă din adâncuri“: „Eu sunt calea și adevărul și viața“.

Dar fiii lui nostru pot afla pe Isus numai în Ortodoxie, în care și prin care poporul românesc s'a născut și a devenit mare și puternic, iar „Ortodoxia este viață în Hristos“, precum ne dovedesc toți gânditorii mari ai veacului nostru. Din acest motiv are multă dreptate autorul, când ne îndeamnă „să revenim, cu învățământul religios, în făgașul cel sănătos al Ortodoxiei noastre, ale cărei principii pedagogice sunt apreciate de întreaga lume pedagogică mai de seamă a apusului.“

„Să ne redeschidem vechile noastre izvoare ortodoxe, chiar prăfuite cum ar fi, să le adâncim înțelesul și să reconstituim acea pedagogie ortodoxă, la care s'a adăpat și școala noastră românească, atât la obârșie, cât și în trecutul ei. Căci, deși modestă ca organizație tehnică, vechea școală românească trăia într'un duh creștin sănătos și promova sufletele alese, ce au putut străluci în credință, în pietate și în caritate, așa precum ne spune istoria nemulțumului nostru“ (pg. XIV). Iată-ne sosiți — zice mai departe autorul — în chipul cel mai logic la necesitatea reconstituirii creștine ortodoxe, față de scopul pe care trebuie să-l urmărească educația creștină ortodoxă în școala noastră românească.

Prin materialul imens, orânduit conștiincios, părintele Bulacu vrea să ne în-

drume pe căile ce duc la scopul suprem al educației care este „formarea caracterului preocupat de stă în viața piramidei“ (p. 16).

Acest material îl împarte în nouă (9) capitole mari și anume: I. „Creștinismul și pedagogia“, care tratează datele esențiale ale antropologiei creștine, arătând, că omul este o ființă psiho-fizică cu o vădită tendință de orientare spre cele spirituale, pentru realizarea cărora îi stă într'ajutor impulsul de activitate existent în ființa omenescă. Arată legătura strânsă ce există între creștinism și pedagogie, între cari nu poate să fie decât un raport de armonie deplină. Prezintă creștinismul ca cel mai autentic izvor pentru o adevărată pedagogie, care trebuie să fie cea creștină. Epoca patristică a dat cea mai fericită interpretare principiilor de pedagogie creștină. Impreună cu părintele Bulacu, harnicul profesor din Cernăuți C. Narly în recentul său studiu: *Istoria pedagogiei*, vol. I. în cap. Creștinismul antic, dovedește cu prisosință valoarea neprețuită a pedagogiei patristice. Arată neapoi cum se prezintă pedagogia creștină ortodoxă în Grecia, Iugoslavia, Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia și la rușii emigrați, autorul în:

Cap. II. vorbește despre „Pedagogia creștină în școala românească“ care s'a născut și dezvoltat în „pădurea Bisericii“ și care — dacă a primit influințe streine

sufletului românesc — în prezent caută să revină la sânul mamei.

Cap. III. Idealul pedagogiei creștine, pe care-l află autorul în armonizarea voinței omenesci cu voința lui Dumnezeu, ce duce la scopul suprem al educației, la formarea caracterului creștin.

Cap. IV. Realitatea psihologică religioasă. Cunoașterea sufletului este prezentată ca o condiție esențială pentru realizarea idealului pedagogic. Autorul se arată ca un temeinic cunoscător în ale psihologiei religioase și știe să se folosească de cele mai noi metode de cercetare a individualității sub raport religios, pentru a ne dovedi că în sufletul omenesc există anumite virtualități religioase, cari nu se pot desvolta numai prin efortul omenesc.

Cap. V. Naturalul și supranaturalul în pedagogia creștină. Firea noastră cea stricată nu poate ajunge la desăvârșire singură. Are nevoie de harul divin. Astfel ajunge la concluzia că realizarea idealului creștin este rezultatul unui sinergism între forțele omenesci și cele dumnezeiești, ceea ce colaborarea pedagogia laică nu poate realiza.

Cap. VI. Biserica creștină ortodoxă centrul pedagogiei creștine. Idealul pedagogiei creștine se poate realiza numai în Biserică, pentru că Ea singură este administratoarea harului divin, iar preotul ca slujitor al celor sfinte este cel mai important al pedagogiei creștine.

disolubilă legătură cu credința și cu viața religioasă a fraților pe cari astuția naivă a «reverendissimilor» nu i-a putut înscrie în condica lor.

Poporul român a rămas ortodox în întregime, iar cele câteva grupe de «reverendissimi» și «ilustrissimi», cari se dau în vânt și se agită în tot felul ca să-și arate importanța în rosturile neamului românesc, nu reprezintă decât cea mai hilară și mai fără sens inutilitate.

Poporul nostru își trăește neturburat și unitar viața lui religioasă de veacuri, nesinchisit de mica gălăgie și pretențiozitate a celor câțiva doctorași dela «Propaganda Fide» cari, urcați ca niște țanțari pe spinarea lui, se frământă invizibil și țipă fără a fi auziți — deși cu foarte multe cuvinte latinești ca să apară mai solemn — că dela ei începe istoria și înțelepciunea acestui neam.

Dar dacă artificii acesti era înțreținut până în 1918 de fosta stăpânire străină în speranța că el se va transforma totuși odată și odată într-o realitate fatală neamului românesc, după unirea politică și după eliberarea lui, nu mai poate avea în cadrul acestui stat nici un factor de greutate interesul să mai susțină un stat-major de agenți cari să slujească interesele Vaticanului și să învenineze relațiile de frați între fiii aceluiaș neam. O agentură papistașă de intrigi, de vrajbe, de îndemn la rezistență de căteori e vorba de-o acțiune solidară românească, chiar dacă nu-și va putea realiza intenția infernală de-a săpa o prăpastie spirituală între fiii neamului nostru, va face totdeauna imposibilă pacea deplină, solidaritatea, și reciproca încredere între ei. Iar nouă ne trebuie o perfectă unitate în cuget și simțiri, o iubire frățească fără nici o umbră de suspiciune reciprocă, dacă vrem să întărim statul nostru tânăr atât față de minoritățile cari nu ne iubesc — dar ne-ar putea stima — cât și față de poftele mereu actuale ale dușmanilor din afară. Nu e permis să ne periclităm independența națională pentru hatârul câtorva biete ca pete zăpăcite, cari nu văd că catolicismul nu este nici primire români uniți o realitate și nu va fi în vecii vecilor.

Necesitatea unirii sufletești în domeniul de bază al vieții, în cel religios, a început s'o vadă și opinia publică intelectuală, pe lângă poporul satelor noastre. Marele ziar românesc «Universul» îi dedică în Nr. din 6 Ianuar c. un impresionant articol de

fond. După ce arată motivele cari au făcut pe stăpânitorii de ieri ai neamului nostru să-l blagoslovească cu «sfânta unire», ziarul susnumit încheie: «Unificarea religioasă a Românilor în cadrul ortodoxismului, este strâns legată de întărirea forțelor noastre naționale, sociale, culturale și morale.

De aceea ea trebuie să fie examinată cu toată seriozitatea cuvenită, căci nu este o simplă chestiune de ordin profesional, ci de apărare națională».

Din nefericire chestiunea aceasta de primă necesitate națională, pe care și-o pune poporul nostru și opinia publică, n'a fost înțeleasă și de ceice au reprezentat dela război încoace statul român.

Desigur n'ar fi fost nimeni din fiii ortodocși ai acestui neam să ceară statului să intervină cu mijloace măcar pe departe asemănătoare celor folosite în sprijinul uniției de fosta stăpânire. Ortodoxiei îi repugnă aceste mijloace atât de savurate de mentalitatea catolică.

Dar statul român ar fi avut măcar datoria de dreptate, să nu pună piedeci prin diferitele legiuri curentului popular de întărire a bisericii strămoșească. Să nu fi continuat cu atâta ciudată încăpățănare sau lipsă de înțelegere în forme moderne, regimul de până la 1918, al favorizării cultului catolic în paguba celui ortodox.

Ar fi vremea măcar acum să abroage acele legiuri nedrepte. Căci iată poporul se mișcă iarăși. Chiar la poarta Blajului, la Valea Lungă, Micăsasa, Șoroștin, Proștea Mare și pe toată valea Târnavei poporul unit rupe pecețile absurde și se îmbrățișează într'un elan sfânt cu ceilalți frați. Să nu fie oprită iarăși pornirea poporului nostru, dus în toate momentele mari de o minunată și justă inspirație, printr'o regretabilă neînțelegere a celor care-și zic luminătorii și conducătorii lui.

Cazuri, ca cel petrecut la Valea Lungă cu vrednicul primpretor *Septimiu Sava*, care e persecutat de prefectul unit din Blaj numai fiindcă a trecut la ortodoxie — nu mai pot fi tolerate astăzi și umplu de legitimă revoltă conștiința ortodoxă a acestei țări. Mijloacele iezuitice și fără scrupul folosite de politicastrii angajați la carul «acțiunii catolice» în România trebuiesc date pe față și cei ce se fac vinovați de aplicarea lor cu o temeritate intolerabilă trebuiesc puși la locul lor. Tânguielile băbești ale tipăriturii blăjene, că «se tulbură pacea»

când fii poporului românesc rupți cu sila din unitatea lui bisericească se întorc iarăși la altarul strămoșesc, trebuiesc demascate în toată perfidia lor.

Lucrând cu dragoste față de popor și față de marile lui interese sufletești și naționale, biserica ortodoxă a neamului nu se poate lăsa abătută

din calea ei de a primi cu brațele deschise pe cei ce se întorc acasă. Toate uneltirile din umbră ale agenților papistașismului trebuiesc făcute neputincioase în fața hotărârii poporului de a-și reînțepta vechea sa unitate bisericească. Căci în ea zace tăria lui.

Probleme-Recensii-Comentarii

Valer Literat: Biserica din Țara Oltului și de pe Ardeal, zugrăvite de o familie de pictori. Tip. «Cartea Românească», Cluj, 1935. Prețul: ?

Broșura de 44 pp. a părintelui Valer Literat, profesor, expune amănunțit istoricul, construcția, pictura și situația bisericilor noastre ortodoxe din satele: Arpașul de sus și de jos, Colun, Sărata, Voivodenii Mici și Săsăuș, — toate cu numeroase clișee.

Merituoasa broșură, — care a apărut întâi în *Anuarul* Comisiunii monumentelor istorice, secția pentru Transilvania, vol. IV, — se termină cu pomenirea familiei de zugravi *Greco*, ai cărei membri au împodobit, pe la începutul veacului trecut, multe biserici din Țara Oltului cu lucrările lor în culori.

Aurel Millea: Organizarea și apărarea muncii naționale. Cluj, Tip. Națională S. A. 1935. Lei 50. — Un volum de 109 pp., în care autorul face o cercetare de aproape, în scop de-a arăta mijloacele potrivite și foarte priincioase pentru organizarea muncii naționale. Căci, negreșit, continuarea actualelor stări, — cu economia dirijată sub toată critica, — nu pot decât să sporească tot mai mult nemulțumirea tuturor celor doritori de liniște și pace în țară. Avem trebuință neapărată de îndrumări și reforme corespunzătoare vremii și împrejurărilor.

Ear încreștările unui condei, care a prins bine problema, pusă de cei dornici de vremuri mai senine pentru obște, trebuie citite, adâncite și urmate înainte de-a fi prea târziu.

Culte minoritare și biserica ortodoxă română în noul buget al României. — Despre broșura, sub acest titlu a părintelui consilier arhiepiscopesc din Sibiu, *Virgil Nistor*, apărută în franțuzește ca extras din *Revue Transylvanie* (Nr. 1 din 1935), excelenta revistă brașoveană, «Țara Bârsei», de sub conducerea profesorului Ax. Banciu, spune în nrul său mai nou (din Ianuar-Februar 1936) următoarele:

Părintele consilier arhiepiscopesc din Sibiu *Virgil Nistor*, desvălește în această broșură de 36 pagini, cu cifrele reci ale bugetelor statului, reauacredință și, în consecință, temeiul care se poate pune pe lamentările și învinuirile ridicate de reprezentanții cultelor noastre minoritare și de cei care au tot interesul să-i susțină din afara frontierelor noastre, împotriva „vitregului” lor tratament din partea statului român. Răspunsul concludent al cifrelor, care pun pe autor la adăpost de bănuiala parțialității, va deschide, credem, ochii oamenilor de bunăcredință asupra realității. Căci pentru cei de reacredință, orce evidență e de prisos; ținta acestora nefiind stabilirea adevărului, ci permanentizarea unei atmosfere neprielnice și crearea cât mai multor puncte vulnerabile statului român: spin în ochii lor.

Impotriva masoneriei se desfășoară acum o activitate extraordinară și în Elveția.

Grupările antimasonice elvețiene se înmulțesc.

Un plebiscit se va rosti în problema existenței francmasoneriei din cantonele republicei, — și nu este imposibil ca opinia publică să ceară desființarea tuturor lojilor din cuprinsul țării, care vrea să fie și să rămâie creștină și înfloritoare.

O documentată conferință a ținut Luni d. a. dl profesor universitar O. Ghibu, în capitală, în amfiteatrul „Spiru Haret” al facultății de științe. În prelegerea sa, conferențiarul expune problema catolicismului în Ungaria de astăzi, unde catolicismul nu este numai o religie, ci și o putere folosită în scopuri politice revizioniste. Celce stă în fruntea catolicismului din Ungaria, este cardinalul Serédy, numit și „Beniaminul papei”. El este socotit drept conducătorul destinelor naționale ungurești de refacere a Ungariei înainte de război. Presa catolică ungurească nu încetează a sprijini în mare măsură mi-

Capitolele VII, VIII și IX tratează educația intelectuală, religioasă și morală, care trebuie să se facă în spiritul creștinismului ortodox, care va aduce la încreștinarea tuturor facultăților sufletești: intelectului, sentimentului și a voinței. În această parte a lucrării autorul ni se prezintă ca un destoinic pedagog religios și ca un temeinic cunoscător al tuturor realizărilor în domeniul pedagogiei în general și a pedagogiei religioase în special. — Pe când alți autori români de lucrări pedagogice au tratat prea puțin pedagogia religioasă creștină a sfinților Părinți, în lucrările cărora se află temelia școalei ortodoxe, părintele Bulacu confruntă metodele pedagogiei moderne cu principiile pedagogiei din era patristică plecând direct dela izvoare și pune astfel pe cetitor în contact nemijlocit cu gândirea dascălilor sfinți și dă astfel tuturor educatorilor, în deosebi preoților și profesorilor de religie, acele principii de bază ale educației religioase, de cari trebuie să fie călăuziți toți adevărații educatori ai tinerețului român.

Afirmările sale și-le susține cu citate bine alese dintr'o literatură selectă, ce dovedește cu prisosință, că autorul lucrează cu un aparat științific desăvârșit, pentru formarea căruia n'a cruțat nici-o osteneală alergând la izvoare originale. Acest lucru i-a fost cu putință, pentru că Sfinția Sa are meritul deosebit de a cunoaște limbile în cari

au fost concepute cele mai valoroase opere culturale în trecut și în prezent, anume limba greacă, latină, franceză și germană.

Cetind cartea părintelui Bulacu ar putea să rămână însă cineva și cu impresia, că problemele — de istorie, pedagogie generală, psihologie religioasă, teologie, didactică, metodică, etică etc. — pe cari le îmbrățișează autorul, sunt prea multiple și prea vaste și deci foarte greu pot fi cuprinse într'o unitate organică. Mulțimea și vastitatea problemelor nu permit o temeinică aprofundare a tuturor deopotrivă. Cu greu poate comprima cineva pe o pagină răspunsul ce-l așteaptă cetitorul de ex. la capitolul: „Pedagogia creștină modernă”; sau „Pedagogia creștini celebrii”; sau „Cunoașterea absolută”; sau „Emotivitatea religioasă și grația divină” etc. Acestea par a fi titluri cari pretind prea mult dela autor. Din cauza aceasta materialul vast, dar extrem de interesant, n'a putut fi aprofundat și concentrat îndeajuns, ceace mărturisește și autorul la sfârșitul studiului său zicând: Iar ca sfârșit trebuie să mărturisim, că fiecare latură și capitol al acestui studiu sumar făcut în pedagogia creștină ortodoxă, necesită a fi reluat în minuțioasă cercetare și sistematizat mai adânc” (pg. 551).

Faptul acesta însă nu scade nimic din marea valoare a lucrării pentru remedierea crizei prin care trece actualmente educația în general, dimpotrivă ea crește

prin aceea că studiul de față pune o mulțime de probleme, cari vor atrage atenția pedagogilor și teologilor îndrumând cercetările lor spre nesecatele izvoare de apă vie ale ortodoxiei menite să stâmpere setea după adevărata viață a lumii de azi, care s'a deșteptat și s'a smuls din ghiarele morții sufletești răspândite de materialism.

Pe urmă aflu puțin potrivit exemplul ales de autor ca să prezinte cetitorului un model pentru planul unei lecții de religie la clasa I-a secundară (pg. 400). Această lecție stă în contradicție cu scopul pedagogiei creștine ortodoxe formulat așa de frumos la începutul cărții (pg. 16), pentru că prin predarea subiectului: „cum învăța și se ruga Isus”, catehetul greu poate face altceva decât o anevoioasă gimnastică mentală, adresându-se numai intelectului, cerând memoriei o grozavă sforțare pentru reproducerea șematismului de pe pg. 400—401, dar lăsând rece sentimentul și voința elevului.

Mai norocos și-a ales exemplul pentru lecția desvoltată „Isus Hristos și copiii” pg. 402, unde se desfășoară în fața noastră mersul intradevăr „pedagogic” al unei frumoase lecții de religie, după predarea căreia rămânem cu convingerea, că s'a făcut un pas spre idealul pedagogiei creștine ortodoxe.

În general, studiul părintelui M. Bulacu este fructul unei îndelungate și trud-

nice preocupări de interesant și actualul subiect: „Pedagogie creștină ortodoxă”. Din paginile voluminoasei cărți ni se destăinuiește vasta cunoștință împărechiată cu o experiență iscusită, o temeinică cultură teologică și pedagogică deopotrivă puse în slujba unui țel frumos care este descoperirea comorilor ascunse în ortodoxie și valorificarea lor pentru educația generației de mâine.

Cu un lux de argumente ireproșabile autorul dovedește între altele că: „Superioritatea pedagogiei creștine ortodoxe este afirmată nu numai de roadele reușitei experiențe a primelor veacuri ale creștinismului, ce ni-a dat sfinți și martiri, dar și de pedagogie generală modernă, prin cei mai de seamă reprezentanți ai săi,

că „Psihologia religioasă experimentală modernă, departe de a nega științific superioritatea principiilor pedagogiei creștine ortodoxe, ea le apreciază și ajunge în mod practic la aceleași concluzii cu ele”;

că „Aplicarea principiilor pedagogiei creștine ortodoxe în școala românească, nu este o inovație subiectivă, ci o revenire la practica educației creștine ortodoxe prin Biserică, așa cum se făcea altădată, lucru care este de urgentă și vitală necesitate și astăzi”.

Cartea este scrisă într'un mod atrăgător dela început până la sfârșit, are un limbaj plăcut, stil cursiv, exprimare pla-

șcarea revizionistă maghiară, pe care o prezintă ca pe o problemă a bisericii catolice. Almanahul catolic, ce apare la Budapesta, ca publicație oficioasă a acestei biserici, înșiră și acum alături de eparhiile catolice din Ungaria, nu numai eparhiile romano-catolice din Transilvania (Alba-Iulia, Timișoara, Oradea și Satu-Mare), ci și mitropolia greco-catolică a Blajului, cu episcopii sale greco-catolice române.

Un reprezentant al asistenței numeroase a mulțumit dlui profesor O. Ghibu pentru luminoasele sale expuneri.

Conferință preoțească. — Preoții mea tractului *Târnavei* și-a ținut conferința de toamnă în zilele de 21 și 22 Decembrie 1935 în parohia *Coroisân-mărtin*.

Majoritatea preoților, în număr de 12, a descins în dimineața de 21 Dec. în parohia păstorită de către părintele Octavian Negrea.

La sfânta liturghie, servită în sobor, a predicat părintele Iuliu Moldovan din Lăslăul-Român, dovedind celor de față, cu bogăție de citate din Sfânta Scriptură, puterea mântuitoare a creștinismului.

În seara aceleiaș zile s'a ținut în școala de stat conferință publică de preotul A. Marcovici despre „Ortodoxia și darurile ei în viața neamului românesc”.

Tinerii preoți, Ieronim Stângaciu, T. Herțoagă și O. Negrea, au evidențiat, prin cuvinte adânc simțite, alipirea lor și convingerea adâncă despre adevărul legii ortodoxe.

În ziua de Duminecă, 22 Decembrie, s'a continuat munca duhovnicească începută în ziua precedentă, de față fiind și părintele protopop Gh. Oprean, împreună cu dl președinte al Forului, Aron Șerb și dl director al gimnaziului din Dicosân-mărtin, Ioan Vulcuț.

La sfânta liturghie a predicat de astădată părintele Herțoaga din Velț arătând bucuria lumii creștine pentru venirea între oameni a Mântuitorului Isus.

După masă s'a desfășurat în școala de stat a doua conferință publică, deschisă printr-o cuvântare a părintelui protopop Gh. Oprean, care îndeamnă obștească ascultătoare la credință și dragoste nefățărită față de Dumnezeu, Biserică, Patrie și Rege.

A urmat conferința dlui profesor Aron Șerb, care arată rostul Forului în sânul Bisericii ardelenice și rolul ortodoxiei ca mântuitoare de neam.

Conferința s'a terminat cu luminoasa cuvântare a dlui director Vulcuț, despre cei mai străluciți domnitori și vladici români cari au îngenunchiat în fața preotului ortodox și și-au plecat creștetul cu multă credință la umbra Ico-nostasului legii străbune.

Fie, ca interesul cu care poporeni din Coroisân-mărtin au urmărit cele auzite, să ne servească nouă, preoților, spre îndemn la îndoită muncă, iar lor spre folos și mântuire sufletească.

Pr. Asache Marcovici!

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

stică și se adresează lumii culte de azi, care-l va înțelege cu ușurință, — dreptacea o recomand cu toată căldura oricărui om cu preocupări mai înalte, în deosebi preoților și tuturor membrilor corpului didactic, cari au întregul, că scrierile școlare nu este numai îmbogățirea cunoștințelor, ci mai presus de toate formarea caracterului creștin ortodox.

Preotul Dr. N. Terchiță profesor la academia teologică

De răs și de plâns

Dl av. Anton-Vladimir Frollo, unul din membrii familiei Frollo și din redactorii foii papistase „Farul Nou”, deducă „Telegrafului Român” în număru de Crăciun al acelei tribune catolice o „lămurire” în stil de suburbie napolitană. Merită să reproducem câteva rânduri din ea, pentru uluitorul ei cuprins care nu rămâne mai prejos de forma imundă, atât de precis indicatoare a calității celui ce-a scris-o.

„În stilul slugilor-țigani de pe moșiile bunicii mele, autentic vlăstar al unei vechi familii boereste, din Oltenia, de aproape înrudită cu voevodul care, pentru prima dată a unit cele trei principate române într'unul singur, al cărui ultim urmaș este subsemnatul, ziarul în temeiul de Andrei Șaguna (*baron din mila ungarilor calvini pentru motivul: Caterina Varga*) susține că suntem străini [italieni?]... «Familia mea este una din puținele familii de elită românească, din vechiul Regat, care au păstrat neștirbită credința și tradițiile adevărat strămoșești. Acestea sunt adevăruri atât de bine cunoscute încât numai aceia care având în fruntea mișcării mirene mason s'adea, poate publică ineptia: „se știe că acum câțiva ani catolicismul și francmasoneria au încheiat un pact de alianță...” pot să le nege, sfidând opinia publică”.

Nu știi ce să blamezi mai mult în această proză urâtă: masiva ignoranță, îndrăzneala și lipsa de cea mai elementară jenă a veneticului față de marile noastre valori naționale, totala absență a oricărui scrupol moral în alegerea cuvintelor, sau în sfârșit acea rea credință specifică ucenicului iezuiților?

Intr'adevăr numai o ignoranță care întrece pe cea a copiilor de școală poate spune că pe Șaguna l-au făcut baron ungarilor calvini, cari n'aveau nici o influență la curtea imperială în epoca absolutistă de după 1848. Ignoranță sau rea credință de cea mai rea speță este să mai faci caz de Caterina Varga, după ce chestiunea aceasta a fost de mult elucidată de istorici (vezi G. Barițiu: Criticele „istorice” Sibiu 1892, sau istoria lui).

Nu vrem să iuzistăm aci asupra afirmației acestui avocat italian că e „ultimul urmaș” al lui Mihai Viteazul. Personagiul acesta — care vedem că cultivă neadevărul cu o pasiune bolnavicioasă — e în acest punct deadreptul pirandelian.

Dar e o sfidare — care iarăși trebuie să-i fie iertată, având în vedere starea în care se află — adusă tuturor familiilor de elită ale acestui neam, când afirmă că numai familia dsale a mîi păstrat „credința adevărat strămoșească”. [Mihai Viteazul a fost catolic?]

Dar sârmaul personagiului al lui Pirandello ajunge într-o poziție deadreptul de compătimit când declară că „adevărurile” debitate până acum sunt atât de sigure ca și „adevărul” că catolicismul nu s'a aliat cu francmasoneria. Aci i se pare că a atins siguranța deplină și e convins că am afirmat un neadevăr când am scris în acest ziar despre acea alianță între cele două internaționale.

Nefericitul ultim urmaș al lui Mihai Viteazu nu e deloc bine informat, deși scrie la gazetă. Și nu știe că noi cei dela această oaică, încă n'am putut fi desminții în nici o chestiune și am biruit în toate polemicele. Pentru că noi știm pe ce ne bazăm când afirmăm ceva.

Dlui avocat Anton-Viteazul îi cităm acum din cartea bine informată a lui Engelbert Huber (Freimaurerei) despre recenta alianță a celor două internaționale împotriva naționalismului în resurrecție:

„E ciudat că în ultimul deceniu polemica de veacuri între biserica catolică și francmasonerie s'a domolit. În anul 1926 autoritatea antimasonă a bisericii catolice, iezuitul Gruber, a publicat această „nouă orientare” a catolicismului, poate mai bine zis a iezuitismului, față de francmasonerie, într'un cuprinzător schimb de scrisori cu francmasonul vienez Dr. Kurt Reichel. Acestui schimb de scrisori trebuie să i se dea cu atât mai multă importanță, se cât P. Gruber nu a fost un oarecare luptător contra francmasoneriei, ci autoritatea antimasonică prin excelență, cel puțin a ordinului său...”

Pacea care s'a încheiat la Aachen, 28 Iunie 1928, fixează atitudinea iezuitismului față de francmasonerie pe aceeași linie pe care a stat reprezentanța politică a poporului catolic german, centrul, față de liberalismul democrat și marxismul ireligios în ordinea politică...

Că P. Gruber a făcut această abdicare în fața liberalismului, la un îndemn de sus, nu din inițiativă proprie, mărturisește, afară de mărturisirea epistolare ale sale, faptul că îndată după această „nouă orientare” a sa — iezuiții din toate țările au purces la această „stilizare a metodelor de luptă”. Revistele iezuite din Franța și America, „Etudes religieuses” și „Catholic News” vorbesc de atunci numai de „frații din celalalt lagăr”.

P. Gruber nu lasă, în schimbul său de scrisori cu Dr. Reichel, nici o îndoială asupra motivelor cari au dus la încetarea luptei bisericii catolice contra francmasoneriei. Ei spune că acestea sunt: *pășirea naționalismului rasist în această linie de luptă și creșterea antisemitismului național din cauza puterii mondiale pe care evreimea a obținut-o prin francmasonerie* [op. c. 131—133].

Ei, dle avocat, ce mai ai de zis? Suntem curioși să vedem ce mai poți inventa pentru amuzamentul nostru.

AVIZ

Se aduce din nou la cunoștința Cucernicilor preoți, că la cererile pentru *carte pe C. F. R. pe seama copiilor* trebuie să anexeze o fotografie 6/9 cm., recipisă despre achitarea taxei de 25 lei de carnet, și extras de naștere sau botez, și să se arate numărul carnetului capului familiei.

Orice cerere necompletă nu se va rezolvi și se va trece la arhivă.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 374/1935

(50) 3—3

Concurs

Pdntru întregirea parohiei vacante de cl. I Boian, din protopopiatul Târnavă, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile, dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială 32 jugăre arător și fânaș.
3. Casă parohială.
4. Lemne de foc din pădurea foștilor iobagi, de 3 zile de lucru.
5. Stola obișnuită în parohie.

Candidații îndreptățiți își vor trimite cererile de concurs provăzute cu toate documentele prescise, anexând și autorizația de candidare dela I. P. Sf. Arhiepiscop și Mitropolit, și cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie și în biserică, unde vor predica și eventual celebra la sfânta liturghie.

Dicosân-mărtin, 9 Dec. 1935.

Gheorghe Oprean, protopop.

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul **Telegraful Român**

INFORMAȚIUNI

Înaltă distincțiune. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a fost distins, din partea M. Sale Regelui, prin acordarea *Cordonului cu Marea Cruce a ordinului „Serviciul credincios”*.

Un curier special, trimis în ziua de 6 Ianuar 1936, a înmănat merituosului Chiriarh această înaltă decorație.

Act de mulțămire. Oficiul parohial ortodox român din I. G. Duca aduce călduroase mulțămiri iubitorilor săi credincioși, membri ai consiliului parohial, dlor Alex. G. Boicescu, notar public și Gh. Rădulescu primăreș, pentru frumoasa faptă creștinească săvârșită. Primul a donat o cruce de argint, lucrată în xilogravură, în valoare de 1600 lei, al doilea un prapoe, în valoare de peste 2000 lei. Cu acesta din urmă s'a făcut o procesiune impunătoare, cu ocazia Botezului Domnului.

Dea bunul Dumnezeu ca fapta donatorilor să fie pilduitoare, aici și airea, spre bucuria noastră obștească. — Același oficiu parohial aduce mulțămire tuturor femeilor din tânăra Reuniune ortodoxă, în special osârduitorului ei comitet, care a strâns ajutoare însemnate cu ocaziunea serbărilor din Noemvrie și Decembrie 1935: odată 4800 lei, vărsați la fondul pe construcție al bisericii, a doua oară 2500 lei, pentru înfometății din Basarabia. Fr. *Simion Radu*, paroh.

Ce dorește un preot maghiar. Din capitala maghiară, Baranyai István, dintr'un sat de dincolo de Dunare, s'a rostit zilele acestea către tinerimea din comună, zicând: „Eu predic pacea între credincioșii mei, dar aștept să vină cât mai de grabă o putere străină, — cehi, sârbi, români sau nemți, — să ocupe întreaga Ungarie; cu pâine și sare aș ieși în calea lor! Căci țărâna din Ungaria este despoiată și secătuită prin mulțimea dărilor impuse de guvernele noastre, — [propaganda revizionistă fiind atât de costisitoare!] — ear când Ungaria va fi stăpânită de străini, neamul unguresc se va desmeteci”. — Cuvintele acestea ale preotului au stârnit indignarea „bunilor” patrioți dela Budapesta, cari n'au întârziat să ceară aspră pedepsire pentru îndrăznețul preot, care descopere mizeria cumplită a poporului său.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 19 Ianuar 1936, va predica părintele protopop *Em. Cioran*.

Conferință. La dorița generală a publicului, de general *V. Economu*, comandantul corpului 7 armată, va repeta mandantului sa conferința, despre *răsboiul italo-etiopean*. Conferința se ține, în sala mare a prefecturii județului Sibiu, Duminecă seara, în 19 l. c., ora 6.

Publicațiune

Consiliul parohial din Sibiu-Inf. II (Lazaret) publică concurs cu termen de 30 zile pentru facerea planului bisericii în parohie pe terenul destinat spre acest scop.

Forma bisericii și stilul: Crucea ortodoxă, cu cupolă, cu spațiu pentru 600 persoane, cu un foișor, având un turn, eventual două.

Planul va fi însoțit de un deviz în amănunte până la prețul de 1.500.000 lei.

Consiliul acordă două premii, unul de Lei 5000 — al doilea de Lei 3000 — dacă află planurile acceptabile. Intrucât se acceptă un plan din cele intrate, și este aprobat și de Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc să se poată edifica după el fără altă plată, în afară de premiul acordat.

Informațiuni necesare se pot primi dela oficiul parohial ortodox român în fiecare zi dela 11—12 ore a. m. în strada Orfanilor Nr. 6.

În numele consiliului parohial:
2—3 Pr. Ștefan Morariu.

Au apărut următoarele compoziții muzicale de **Timotei Popovici**:

1. Cântările liturgiei pentru voci mixte ediție nouă primentă și îmbogățită. Un exemplar legat frumos Lei 200—

2. Cântările liturgiei pentru 3 voci egale ediția V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100— De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**